

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลทุ่งสัง

อําเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลทุ่งสัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้ เหมาะสมตามยุค

งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลทุ่งสัง ได้เล็งเห็นความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงทุก สิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและ แนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่าง ปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอด ทั้งการผลิต และการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๖. ภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานด้าน ภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ และการใช้ภาษาไทย รวมถึงวรรณกรรมทุกประเภทที่สะท้อนเอกลักษณ์ วิถี

ชีวิต และข้อคิดต่างๆ ครอบคลุมการปฎิวัติหนังสือโบราณ การทำสารานุกรมภาษาถิ่น การใช้ภาษาในการสื่อสาร และการสร้างสรรค์วรรณกรรมพื้นบ้าน

๗.สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา เชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ประเพณี/วัฒนธรรม ในเขตตำบลทุ่งสัง อำเภอบึงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.ประเพณีวันสงกรานต์ สงกรานต์ หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เดิมทีวันที่จัดสงกรานต์นี้ นั้นจะมีการคำนวณทางดาราศาสตร์ แต่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดวันที่แน่นอน คือ ตั้งแต่ ๑๓ -๑๕ เมษายนแต่เดิมวันขึ้นปีใหม่ไทย คือ วัน เริ่มปีปฏิทินของไทยจนถึง พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึง พ.ศ. ๒๕๔๓

๒. ประเพณีวันเข้าพรรษา เข้าพรรษาพักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝนวันเข้าพรรษาเป็น วันที่พระสงฆ์เริ่มอยู่จำพรรษาลอด ต เดือน ในฤดูฝน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า "ปฐิพรรษา"

๓. ประเพณีวันออกพรรษา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วันปวารณา หรือวันมหาปวารณา คือ วันที่เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุ ว่ากล่าว ตักเตือนกันได้ด้วยเมตตาจิต เมื่อได้เห็น ได้ฟัง หรือสงสัยในพฤติกรรมของกันและกัน

๔. ประเพณีชักพระ (หรือประเพณีลากพระ) เป็นประเพณีพื้นเมืองที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดของพุทธศาสนิกชนใน ภาคใต้ โดยจะจัดขึ้นใน วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ (วันถัดจากวันออกพรรษา) เพื่อเป็นการจำลองเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ลงสู่โลกมนุษย์

๕. ประเพณีลอยกระทง จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๑๒ (วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒) เพื่อขอขมาพระแม่คงคา บูชาพระพุทธบาท และสืบสานวัฒนธรรมไทย นิยมทำกระทงจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบตอง หยวกกล้วย ลงในแม่น้ำลำคลองในช่วงน้ำหลาก โดยมักจัดควบคู่กับงานรื่นเริง จุดดอกไม้ไฟ และกิจกรรมสืบสานท้องถิ่น เช่น เเาเทียนเล่นไฟ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลทุ่งสัง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญา	โครงการ/กิจกรรม	เจ้าของ/ผู้จัดทำ/ปราชญ์ ชาวบ้าน	ที่อยู่	ภาพ
สาขาที่ ๑ ด้านเกษตรกรรม	เกษตรผสมผสาน	นายชวรัตน์ ทองสัมฤทธิ์	๒๓/๑ ม.๓ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	
สาขาที่ ๒ ด้านหัตถกรรม	ไม้กวาดดอกหญ้า	นายประจวบ บำรุงศรี	๖๕ ม.๖ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ. นครศรีธรรมราช	
	สานเสื่อต้นคล้า	นางปรีดา ขวัญเมือง	๔๘ ม.๖ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ. นครศรีธรรมราช	

สาขาที่ ๓ ด้านอุตสาหกรรม	ช่างไม้	นายสุรินทร์ แสงศรี	๓๐ ม.๖ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ. นครศรีธรรมราช	
สาขาที่ ๔ ด้านการแพทย์แผน ไทย	หมอบีบ	นายสมบูรณ์ ชูเพชร	๕๒ ม. ๓ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ. นครศรีธรรมราช	
สาขาที่ ๕ ด้านจัดหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	รักษป่า รักษน้ำ รักษแผ่นดิน	นางสาวโสรญา พลศรี	๒๔/๑ หมู่ ๒ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	

สาขาที่ ๖ ด้านศิลปกรรม	กลองยาว	นายศิลป์ชัย อุปฐาก	๑๘๗/๒ ม.๔ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	
	หนังตะลุง บุญฤทธิ์ ศิษย์เอียนนุ้ย	นายบุญฤทธิ์ เตชะ	๑๓๘ ม.๔ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ. นครศรีธรรมราช	
สาขาที่ ๗ ด้านภาษาและ วรรณกรรม	-	-	-	ยังไม่ปรากฏ
สาขาที่ ๘ ด้านความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม	ประเพณีสงกรานต์	นางสาวพรรัตน์ เชื้อกุลชาติ	๒๔/๑ หมู่ ๒ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	

	ประเพณีชักพระ	นางสาวพรรัตน์ เชื้อกุลชาติ	๒๔/๑ หมู่ ๒ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	
	สมโภชน์เจดีย์ วัดภูเขาหลัก	วัดภูเขาหลัก	วัดภูเขาหลัก ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	
	ประเพณีลอยกระทง	นางสาวพรรัตน์ เชื้อกุลชาติ	๒๔/๑ หมู่ ๒ ต.ทุ่งสัง อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	

หมายเหตุ : สํารวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๘ – ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๘)

แหล่งที่มา : เทศบาลตำบลทุ่งสัง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

